

IPARJOGI SZEMLE

XXVIII. évfolyam
Jahrgang

HAVI FOLYÓIRAT
MONATSSCHRIFT

GEWERBERECHTLICHE
RUNDSCHAU

1934 június 3. szám
Nr.

Tagdíj járulékként..... 10 P
Jährlicher Bezugspreis

AZ IPARJOGVÉDELMI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

SZERKESZTIK: DR. BÁNYÁSZ JENŐ és DR. FAZEKAS OSZKÁR
SCHRIFTLEITUNG:

Kiadja: az Iparjogvédelmi Egyesület — Herausgegeben von: Verein für Gewerblichen Rechtsschutz, Budapest
V., Alkotmány ucca 8.

Márkás áruk árvédelme és a karteltörvény

Irta: Urbach Lajos dr.

Ezzel a címmel Ranschburg Nándor dr., a karteljog egyik legkiválóbb ismerője az »Iparjogvédelmi Egyesületben« tartott e napokban mélyen szántó kitűnő előadást. Úgy az előadást, mint a cikket kiváltotta az a két ellentétes ítélet, melyet a budapesti kereskedelmi és iparkamara mellett működő Választott Bíróság nem régen hozott.

Az érdekelt köröket is megnyugtatta az az ítélet, amely az árvédelmi szóbanforgott megállapodást nem tekintette bemutatásra köteles kartelnek, vagy kartelszerű megállapodásnak.

Várható volt, hogy az 1931. XX. tc. 1. §-ának egész tág lehetőségeket megnyitó molochszerű szája nem egy bonyodalmat fog előidézni.

A jelszó itt ismét a kartel kártétele. A jelszó, amely nek a törvény keletkezését köszöni: »Útni a kartekeken.« Am a törvényhozó bölcsesége tudta, hogy különbséget kell tennie kartekek és kartekek között és ezért létesítette azokat a szerveket, amelyeknek köteleessége megvizsgálni, majd eldönteni azt, vajjon a fogyasztóközönségre káros vagy nem káros, helyesebben a termelésre üdvös kartellel találja magát szemközt. Amikor a törvényhozó ezeket a szerveket felállította, alig gondolt arra, hogy azokat oly iratok tudomásulvételével is foglalkoztatta, amelyek nem érintik azt a gazdasági területet, amelynek védelme céljából a törvényhozás az 1931. évi XX. tc.-t megalkotta.

És itt nem is szükséges, a Ranschburgtól egyébként helyesen kiemelt horizontális és vertikális megállapodások osztályozásához folyamodnunk, csak láto szemmel és helyes szívvel kell a saját törvényünkben meglátunk azt, ami abból minden kényszeredett magyarázat nélkül egyszerű paraszt ésszel kiolvasható.

Itt aztán alig törődhetünk azzal, hogy az 5381/1931. sz. rendeletből a törvénnyel ellentétes felfogást lehet kiolvasni, mert ez a rendelet az ítélkező bíróra abban a vonatkozásban nem lesz kötelező, amennyiben a törvény rendelkezésén túl megy, mert az 1931. évi XX. tc. 4. §-ában a minisztériumot csak arra jogosítja a törvény, hogy a bemutatásra vonatkozó részletes szabályokat, azaz azt állapítsa meg rendelettel, hogy miként kell a bemutatást eszközölni, de nem azt, hogy mit. Hogy mit kell bemutatni, azt maga a törvény és egyedül a törvény szabja meg és a törvényt a bíró annak az indokolásból is kiolvasható szelleme szerint magyarázza.

A törvény pedig intézkedése körébe vonja és akarja vonni a »versenyt korlátozó, vagy a versenyt másképpen szabályozó« megállapodásokat. Miért? Azért, nehogy ily megállapodások a fogyasztóközönség megkárosítását intézményesen elősegítsék, nehogy a nagyközönség kénytelen legyen ennek folytán meg nem okolt árakat fizetni. A törvényhozásnak azonban nincs oka belenyúlni a termelés és forgalom azokba a megállapodásaiba, (vertikális megállapodások) amelyekkel a fogyasztóközönségnek az érdeke nincs érintve, hogy pusztán e megállapodás folytán létfenntartása érezhető oly mértékben drágul meg, hogy az a fogyasztók szélesebb rétegeire kihat. A törvényhozó ezzel az intenciójával annál inkább is tisztában lehetünk, mert hiszen a törvényjavaslat indokolása e tekintetben semmi kétséget sem hagy fenn.

Mihelyt azonban a bírónak meg kell állapítani, hogy az eléje vitt megállapodás vagy határozat nem zár ki senkit abból, hogy ugyanolyan árut más elnevezés alatt tetszés szerinti árban forgalomba hozhasson és a vevőközönség illet

megvehesse, akkor csak a kartelgondolatnak teljes félreismérésével juthatunk el ahhoz a következtetéshez, mintha olyankor is, amikor a termelő a kereskedővel, avagy azok sokaságával rendszeres megállapodásokat köt, kartelről, vagy kartelszerű jogviszonyról, vagy akár csak arról lehetne beszélni, mintha itt a fogyasztóközönség valamelyes érdekét kellene védeni. Ahol pedig védelemre szükség nincs, ott felesleges a bemutatási köteleesség statutuálása is. Hiszen senki részére megnehezítve nincs, hogy szükségletét — legyen az akár kényelmi szükséglet — versenytáru beszerzésével elégítse ki. Addig tehát, amíg a különféle egymással versenyző cikkek termelői, nem lépnek egymással szemben oly kötelező megállapodásra, hogy áruikat a tőlük kölesönös ingerenciával szabályozott áron alul nem árusítják, nem találjuk magunkat szemközt a versenyt korlátozó vagy szabályozó megállapodással. Ebből a szempontból nem tekinthető a törvényhozás ingerenciáját igénylő versenynek az, amelyet egymással a kiskereskedők folytatnak, mert az itt megnyilatkozó verseny szabályozása nem érinti a fogyasztó közönség védelmébe veendő érdekét, sőt, mint régebbi cikkeimben kimutattam, ez a szabályozás védi a fogyasztó közönség legsajátabb érdekeit.

Szabad elvégre, sőt, köteleessége az ítélőbíróknak itt-ott a másik oldalra is áttekintenie. Ismernie kell a lüktető életet minden hatótényezőjével egyetemben. Ha félreteszi a bíró a szemét bekötő kendőt, látni fogja, hogy a termelő, aki termelvényét piacra hozza abban az érdekből teremt rendet, — mondjuk a saját portáján, vagy ha úgy tetszik a portékáján, — hogy azt bizonyos, töle meghatározott feltételek mellett bocsátja áruba és e feltételek tárgyában senkivel össze nem beszél, nem is befolyásolja azt, hogy másvalakivel hasonló portékáját mily áron bocsátja forgalomba; a termelő autochton tényeivel találjuk itt magunkat szemközt, amelyek a hasonló árukkal való versenyt egyáltalán nem érintik.

Ezeknek az autochton intézkedéseknek egész köre, mindazzal, ami hozzá tartozik, természetesen kiskiesik abból, amit gazdasági verseny szabályozásának nevezünk, mert nem gátol senkit abban, hogy hasonló árut tetszés szerinti árban — mindenesetre más elnevezés alatt — forgalomba hozhasson, a fogyasztó közönséget olcsóbb áruval lássa el.

A márkás cikk kreálóját természetesen szabadon meg szabhatja az első kéz eladási árát (a későbbi kezéket is) addig, amíg a hasonló áru termelőjével az árszint tekintetében nem köt megállapodást. Eddig a pontig ennek a termelőnek, vagy akár kereskedőnek tényei, nem érintik a karteltörvény körét és nem esnek ennek szabályozása alá, mert ezek az ő tényei a versenyt sem nem korlátozzák, sem nem szabályozzák.

A márkás cikkek kiskereskedői eladásában kifejezhető verseny, a gyártástól a kiskereskedő részére kontemplált haszon, mindenesetben csak oly mértékű, amely a tisztas kereskedői hasznót nem haladja meg, aki tehát e téren kívánná az árunak olcsóbb áron való kínálásával versenyt kifejteni — ami nem érdeke már a fogyasztó közönségnek — azt, amint azt több alkalommal már szóval is behatóan kifejtettem, a közérdek ellen fordul, mert itt aztán már az árrömbölés tényeivel találjuk magunkat szemközt, amely ellen az érdekelt körök törvényhozási intézkedések érdekében ostromolják a kormányokat.

Nem könnyítéseket kell tehát szorgalmaznunk a bemutatási kötelezettségen, de a perbeszállásnál azt a pozíciót kell legerőteljesebben védelmezni, hogy sem az úgynevezett vertikális megállapodások, sem azok a horizontális megállapodások, amelyeket a gyárosok egymással kötnek abban az érdekből, hogy tőlük a többi gyáros ingerenciája nélkül megállapított eladási árak sértése esetén, számlázárással fognak eljárni, nem esnek a bemutatási kötelezettség alá, mert nem

Megjelent 1934 júl. 7.

érintik azokat a jogviszonyokat, amelyeket az 1931. évi XX. tc. 1. §-a felöllel.

Hogy mennyire helyes és mennyire a közfelfogásnak felel meg az utóbb keletkezett választott bírói ítélet, azt eklatánsan igazolja az a tény, hogy a szóban forgó egyesületek és tagjaik egyik sem tartotta eddig szükségesnek az ily megállapodások bemutatását, pedig az egyesület szindikusai a materiában verzált elsoráng jogászok, kikről alig lehet feltenni, hogy a bemutatást elmulasztották volna, ha a törvény alapján úgy kellett volna vélekedniük, hogy a megállapodások bemutatási kötelesség alá esnek.

Ez az álláspont az egyedül helyes, viszont célszerű volna, ha a kormány az 5381/1931. M. E. számú rendeletet magyarázó és azt a törvény szellemével összhangba hozó rendeletet kibocsátaná. Addig azonban a jogászvilágnak alig lehet szebb feladata, mint a megállapodások mellett lándzsát törni, ha a megállapodásokat a minisztériumban nem mutatták be, most a karteltörvény betűszerinti értelmezése sem ad alapot a fent érintett erőszakolt interpretációra.

Kartel és árvédelem (Ranschburg Nándor dr. előadása)

Az Iparjogvédelmi Egyesület rendkívül mozgalmas teljesülésben foglalkozott azzal a kontroverz helyzettel, amely a védett márkacikkek országos piacát néhány hét óta a legnagyobb nyugtalanságban tartja. Tudvalevőleg a kamarai választott bíróság állandóan követett joggyakorlata a törvényszerű követelményeknek megfelelően védett márkacikk árrontását tisztességtelen versenynyilvánításnak minősítette, de — ezzel ellentétben — mult hó 2-án egy konkrét árrontási per elbírálása alkalmából meglepetésszerűleg hozott döntés kimondta, hogy a védjegyes áru szabott árának előírása kartelnek minősül és ennél fogva csakis akkor érvényes, ha írásba foglaltatott és a minisztériumnak képviselővállalás és más megfelelő formalitások betartásával bemutatott. Habár ez a döntés egy dr. Sövényházy Neuhold Ferenc kir. kúriai bíró elnöklésével mult hó 28-án hozott újabb döntés által már szuperálva van: a bírói gyakorlatnak az összes márkacikkárgyárakon felül az országban körülbelül 30.000 eladási üzlettel és iparvállalatot nap-nap után érintő alapvető kérdésben való ingadozása érthető nyugtalanságot és az arra hivatott érdekképviselőknél súlyos aggodalmakat váltott ki. Az elnöklő dr. Fazekas Oszkár bevezető szavai után dr. Ranschburg Nándor előadó a kérdésnek úgy karteljogi és védjegyjogi, mint különösen gazdasági vonatkozásait behatóan ismertette és kimutatta azt, hogy akkor, amikor a márkacikkárgyáros saját gyártmányainak — a szabad versenyben kialakult és a jelen viszonyok között eléggé lenyomott — árát pusztán csak egyaránt kötelezővé teszi minden vevőjével szemben, anélkül, hogy ebben a tekintetben, vagy az árszínvonal tartása tekintetében saját versenytársaival összebeszélne: nem lehet szó sem kartelről, sem »kartelhez hasonló célú jogviszonyról.« Annál kevésbé lehet a törvény szavainak — bármily tág értelmezése mellett — ilyen jelentést tulajdonítani, mert hiszen a gyáros ugyanazt az árat kapja saját vevőtől, akár betartatik az ismételésdánál az előírt szabott ár, akár nem s így a márkacikk egységárának előírásából származó anyagi előny kizárólag az eladással foglalkozó kereskedőt és iparost illeti, akik viszont egymással semmiféle kapcsolatban nem állanak, egyezményt nem létesítenek, sőt a törvényes joggyakorlat alap gondolata éppen abból áll, hogy azokat is kötelezzék a védjegyjogból folyó eszmei tulajdonjog alapján ily esetben az árszabás respektálására, akik semmiféle reverzálást alá nem írtak. Így hát a törvény betűszerinti értelmezése sem ad alapot a szóbanforgó erőszakolt interpretációra. A nagy tetszéssel fogadott előadást élénk vita követte, amelyben dr. Sente Lajos, dr. Bányász Jenő, dr. Beck Salamon és dr. Kartschoke Alajos vettek részt, akik az előadó állásfoglalását azonos szellemben tartott érvekkel egészítették ki. Az elnöki zárszó során dr. Fazekas Oszkár az existenciális érdekeiben országszerte nyugtalanított sokféle érdekeltiség részéről ama reményének adott kifejezést, hogy a kereskedelmi kormány gyorsan orvoslást fog teremteni olyképp, hogy a márkacikkek fogalmának a jogbiztonságához fűződő fontos gazdasági és messzemenő etikai érdekek jelentőségét teljes mértékben honoráló rendelettel végleges jogbiztonságot teremtsen statuálásával, hogy a márkacikk egyoldalú árvédelme nem eshetik a »kartelhez hasonló célú jogviszony« tekintete alá.

Nemzetközi konferencia Berlinben a tisztességtelen verseny leküzdésére. A Nemzetközi Liga 1934 szeptember 10-én tartja

nemzetközi konferenciáját, amelynek főbb tárgyait, magyar előadói tisztót az Iparjogvédelmi Egyesület vezető tagjai töltik be. Az öt tagú elnökségben magyar részről helyet foglalnak dr. Baumgarten Nándor, egyetemi tanár, az Iparjogvédelmi Egyesület elnöke és Székács Antal udv. tanácsos, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke.

Előadók: dr. Bányász Jenő kamarai titkár, az Iparjogvédelmi Egyesület főtitkára (»Kiárúsítás«, »Ajándékozás«); dr. Fazekas Oszkár, az Iparjogvédelmi Egyesület ügyvezető alelnöke (»A védjegyek elbirtoklása«); dr. Keleti Kornél kormánytanácsos (»A laikus részvétele a jogszolgáltatásban«); dr. Meszlényi Artur egyetemi tanár, az Iparjogvédelmi Egyesület nemzetközi osztályának elnöke (»A versenytárs fogalma«, »Peres eljárás a versenyjogban«) és dr. Urbach Lajos budapesti ügyvéd, az Iparjogvédelmi Egyesület elnökségi tagja (»Árrontás«). A nemzetközi konferencián, ahol a többi előadói tisztet: Ausztria, Anglia, Németország, Hollandia, Csehszlovákia, Svájc kiküldöttei töltik be, egyesületünknek vezető szerep jutott, amely csak örömmel és büszkeséggel tölthet el bennünket.

Joggyakorlat

A védjegyes áru fix ármegállapítása nem kartelár. A választott bíróság állandó gyakorlata szerint a márkacikkek áron alul való eladása, az üzleti szokások tisztaságában el nem fogadott olyan feltűnő reklámeszköz, amely csábító erejét, az árrontást — nem úgy mint a szabad áruk versenyénél — a versenytárs saját vagyonának felhasználásából, hanem a márkatulajdonosok kimutatható vagyoni értékeinek egyenes megsemmisítéséből meríti. A gyárosnak ármegállapító tevékenysége e felfogás szerint az ő eszmei tulajdonjogának folyamánya, amely ép úgy kiterjed az áru nevére (védjegyre), mint jellegzetes külsejére (tisztességtelen verseny) és árára. — Egy választott bírósági ítélet, amely bár megállapítja, hogy a márkacikkek árrontása tisztességtelen verseny, megis elutasítja a keresetet, mert felperesek a megállapodást a kereskedelemügyi miniszternél nem mutatták be. Ez a választott bírósági ítélet újból aktualizálta a márkacikk reverzális rendszer kartell jellegének kérdését.

A Kamara mellett működő Választottbíróság legutóbb hozott ítéletében azonban teljes határozottsággal megállapítja, hogy a márkacikkek árának előírása a kartell törvény alá eső megállapodásnak nem tekinthető. Ez, úgy mond az ítélet indokolása, magából a törvényből következik. A törvény 1. §-a értelmében ugyanis az olyan megállapodás, vagy határozat, amely árra vonatkozóan a termelés, a forgalom, vagy az árualakulás tekintetében, vagy egyébként a gazdasági versenyt más módon szabályozó kötelezettséget alapít meg (kartell és más hasonló célú jogviszony) csak úgy érvényes, ha írásba foglaltatik. A törvény szó szerinti szavai tehát az írásba foglalást csak valamely megállapodáshoz vagy határozathoz fűzik elengedhetetlen feltételként. Ez magában véve bizonyítja, hogy a megállapodást vagy határozatot több résztvevő termelőnek, gyárosnak kell létesítenie vagy meghoznia, mert egy termelő, egy gyáros megállapodást önmagával nem létesíthet, határozatot nem hozhat. A törvény továbbá kartellről és más hasonló célú jogviszonyról beszél, ami szintén azt tételezi fel, hogy hasonló érdekű termelőknek vagy gyáraknak kell a jogviszony létesítésére tömörülniük, hogy megállapodásuk vagy határozatuk kartell jellegével bírjon.

Ennél fogva az a tény, hogy a gyáros a tulajdonát tevő márkacikk árát a viszonteladókkal szemben egyoldalúan szigorúan előírja és azokkal betartatja, nem tekinthető sem megállapodásnak, sem határozatnak, különösen nem olyanak, amely bárkivel szemben kartellt vagy más hasonló célú jogviszonyt teremtet.

A megállapodás vagy határozat a törvény 1. §-a szerint csak akkor esik a kartell fogalma alá, ha az árualakulás tekintetében, vagy egyébként a gazdasági versenyt korlátozó vagy a versenyt más módon szabályozó kötelezettséget alapít meg.

Az árelőírás azonban csak az áru árának a viszonteladókkal szemben való egyoldalú szabályozását jelenti, ami a márkacikkek tulajdonosának korlátlan joga, de az a gazdasági versenyt semmi módon sem szabályozza, sem nem korlátozza, mert a szabadversenyt nem zárja ki és nem teszi lehetetlenné, hogy bármely más termelő, gyár vagy bárki más az illető márkacikk tulajdonosával szemben versenyt folytasson, ugyanolyan minőségű és összetételű árut, esetleg jobbat előállítasson és a maga áruját esetleg olcsóbban is piacra dobhassa, s ezáltal az árunak ugyanolyan vagy netalán jobb minősége és

olcsóbb ára folytán a márkacikk tulajdonosával szemben *szabad versenyt folytathasson* s a versenyben amazt esetleg felül is múlthassa, le is győzhesse. A szabadversenyt tehát az ár egyoldalú előírása és meghatározása nem érinti, meg nem akasztja, — az tehát a gazdasági versenyt korlátozó vagy más módon szabályozó kötelezettséget nem állapít meg.

Hogy az árelőírás nem kartellmegállapodás, világosan kitűnik a törvény 2. §-ából is, amely a miniszterhez való bemutatótást rendeli el az olyan megállapodásnak vagy határozatnak, amelyben legalább egy kereskedelmi társaság, vagy legalább egy olyan ipari vagy kereskedelmi vállalat vesz részt, amely hűsznál több alkalmazottat foglalkoztat. Ebből kitűnőleg a kartelljellegű megállapodásnak vagy határozatnak létesítő alanya nyilvánvalóan csak több kereskedelmi társaság vagy ipari és kereskedelmi vállalat lehet, mert a bemutatási kötelezettség csak akkor forog fenn, ha a kartellbe tömörült több termelő vagy gyár között legalább egy kereskedelmi társaság, vagyis legalább egy közkereseti, vagy egy betéti, vagy egy részvénytársaság, vagy egy szövetkezet van (K. T. 61. §), avagy ha ezek közül egy sincs a megállapodást létesítő vagy határozatot hozó szervezetek között, de legalább egy olyan ipari vagy kereskedelmi vállalat vesz benne részt, amely hűsznál több alkalmazottat foglalkoztat. (Bi.)

A gyógyszerárak vasárnap és az esti záróra után csak a szorosan szakmájukba vágó cikkeket, vagyis a gyógyszereket szolgáltatathatják ki, azonban nem árusíthatnak gyógyszer jellegével nem bíró kozmetikai cikkeket. A Gyógyszerkönyv közigazgatási jellegű rendelkezéseket tartalmaz. E rendelkezések azonban más jogi természetű közigazgatási jellegű intézkedésekkel nem ellenkezhetnek, illetőleg azokat le nem ronthatják. Minthogy pedig a 15. pont 2. mondata, — »a gyógyszerár mindig köteles kiadni azt a szert, amit az orvos rendel vagy a közönség kíván, amennyiben az készletében van vagy beszerzésére megbízást kap«, csak általában rendelkezik afelől, hogy az abban jelzett szerek mindenkor kiadandók, de nem tartalmaz olyan intézkedést, hogy a gyógyszerész a készletében lévő vagy beszerezhető azt a szert, amelyet az orvos rendel, vagy a közönség kíván, vasárnap vagy záróra után is árusíthatja vagy kiszolgáltathatni köteles, a 15. pont rendelkezése ehhez a gyógyszerésznek jogot nem ad. A vb. nem zárkózik ell azelő, hogy lehetnek esetek, amikor a 471-es különvize a betegnek valamely betegség gyógyítása vagy esetleg megelőzése, elhárítása céljából feltétlenül és vasárnap vagy záróra után szüksége lehet. Ilyen kivételes esetben a gyógyszerár azt ebben az időben is kiszolgáltathatja, ha bizonyítani tudja, hogy azt a jelentkezőnek ilyen kifejezett célból adta ki, vagy legalább is ilyen vagy hasonló célt mondtak be neki vásárláskor. Azonban általában *nyomós ok nélkül* ennek a cikknek vasárnap vagy záróra után való kiszolgáltatását megengedni semmiképen sem lehet. A kérdés tisztán a versenyjog szempontjából döntendő el, mert az a gyógyszerár, amely a 471-es különvizet *komoly ok és sürgős szükségesség nélkül* vasárnap vagy záróra után kiszolgáltatta, ezzel a versenytársának, a droguista üzleteknek kétségekívül érzékeny kárt okozhat és nyilvánvalóan okoz. (Vb. 2195—1934.)

Abbanhagyás. (Tisztességtelen verseny. Versenytilalom.) Az abbanhagyási köteleesség szempontjából közömbös, hogy az alperes a cselekményt szándékosan, vagy gondatlanságból követte-e el, ha alperes cselekménye tárgyilag beleütközik a tisztességes üzleti verseny megvalósítását célzó Tvt.-be. Az abbanhagyási köteleesség, illetőleg az abbanhagyásra történő marasztalás szempontjából közömbös az alperesnek az az előadása, hogy a felperes által sérelmezett cselekményt abbanhagyta, mert az alperes az általa használt áranév alkalmazásának jogos voltát vitatta és vitatja még a fellebbezési eljárás során is és így az ismétlés veszélye fennforog (T. 762—34—10.) — Ha felperes az ismétlés veszélyét megszüntető körülményről csak az első érdemleges tárgyaláson értesül, addig az időpontig az abbanhagyási igény jogosult. (K. 614—1933.) — Ha azonban alperes cselekményének jogtalan voltát elismeri és kijelenti, hogy jövőben attól tartózkodni fog, — a marasztalás feleslegessé válik, a felmerült perkiöltségeket azonban alperesnek viselnie kell. (Tsz. 38.951—1933.) — *Alperes mindannak a törvénybeütköző cselekménynek az abbanhagyására kötelezendő, amelyet a felperes keresetének egész tartalma szerint bizonyítottan sérelmez.* (T. 7516—1932., K. 4676—1933.) — Abbanhagyás nem követelhető olyan esetben, amikor a még véghez nem vitt tilos versenyeselemény elkövetésének csupán lehetősége vagy veszélye áll fenn. (K. 5936—1933.) — *A felmondási jognak szerződészerű gyakorlása tisztességtelen versenyeseleményt nem képezhet.* (T. 2441—1934.)

A versenytársi minőség a kereseti jognak előfeltétele. Felperesnek a kereset megindításának időpontjában vállalata nem volt és így a felperesi kereset előfeltétele hiányzott. (Tsz. 45.899—1933—9; 34.347—1934.) — Az orvosság kiszolgáltatása az

orvosi hivatás gyakorlása során véghezvitt megengedett és orvosilag indokolt cselekmény. (T. 2884—1934.) — Amennyiben felperes ugyanabban a szakmában tovább is foglalkozik akként, hogy a fivére üzletében — bár az előbbi üzemenél szűkebb terjedelemben — gyártja a kérdéses csillárokat és azokat a fivére neve alatt forgalomba hozza: nem jelenti versenytársi minőségének megszűnését. (K. 5936—1933.)

Korábbi per ellenére új per felvétele. (1933 : XVII. 19. §.) Az 1933 : XVII. tc. 19. §-a értelmében, ha a Tvt. 24. §-ában említett testület vagy szakszervezet a tisztességtelen verseny abbanhagyására iránt a pert már megindította, más testület, szakszervezet, vagy versenytárs keresetét a bíróság elutasíthatja, ha nincsen valószínűsítve, hogy a *korábbi per ellenére is jogos érdeke* a felperesnek az új per felvétele. A törvény tehát az új kereset elutasítását a bíróságnak nem teszi feltétlen kötelességévé, hanem azt a törvényben meghatározott feltételek mellett a bíróság szabad belátására bízta. (A kereseti kérelem részletezendő — általánosságban nem mozoghat.) (Vb. 8116—1934.)

Reklámszédelgés. Hangzatos öndicséret értékelése. (Összehasonlítás.) Ha hirdetett árut az egész országban csak a felperes és az alperes gyártják és ez a kérdéses árujátát használó vásárlók körében köztudomású, úgy nem lehet vitás, hogy az alperes hirdetésében foglalt összehasonlítás kizárólag csak a felperes gyártmányára vonatkozhatott, s így az alperes hirdetése, minden hangzatosága dacára, alkalmas lehetett a felperes rovására az alperes árúja kelendőségének fokozására. (T. 12.461—1933.) — Az alperes, amikor permetező-szereit »egyedüli«-nek és »egyedüli biztos« védekezőszernek hirdette, a kelendőség fokozására a valóságnak meg nem felelő adatokat híresztelt, mert hasonló permetezőszereket a földművelésügyi minisztérium engedélyével a felperes is hoz forgalomba és így a közzétett hirdetései megtévesztésre alkalmasak. (Tsz. 31.267—1934.) — Az összehasonlítás, csak az esetben tekinthető megengedettnak, ha az tárgyilag és a versenytárs jogtan felépése teszi indokoltá az üzleti érdekeknek így módon való védelmét. T. (12.461—1933.) — *Közmert ábrát reklámszközül nem lehet kisajátítani.* A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara véleménye szerint a fürdőző nő képe kozmetikai, főleg fűrdőcikknek forgalombahozatalával kapcsolatban már a fűrdőtabletták propagálását megelőző időben is általánosan ismert volt. (Tsz. 36.238—1933.) — *Emberi alakot ábrázoló reklámtáblákat bárki használhat.* Az az eszme, hogy az üzletek elé állított emberi alakot ábrázoló reklámtáblák hívják fel a közönség figyelmét valamely áruira, se nem új, se nem eredeti. Köztudomású ugyanis, hogy a reklámnak ez a módja már évek óta általánosan elterjedt, széleskörben használatba veti üzleti eszköz, s a felakasztható, üzletek elé felállítható, vagy kirakatokba elhelyezhető, emberi alakot ábrázoló reklámtáblák alkalmazása ma már nem tekinthető olyan eszmének, amely valaki javára monopóliumot állapíthatna meg. Ugyanis az eszme sajátossága állhat egy bizonyos mintájú figura alkalmazásában, de nem általában figurák felhasználásában és felállítási helyében, s azért, mert valaki egy bizonyos mintájú figurát reklámszközként alkalmaz, másnak mégis joga van más mintájú reklámfurát alkalmazni, tehát általában emberi alakot ábrázoló figurák alkalmazásának joga senki által ki nem sajátítható. (Vb. 19.949—1933.) — *Reklámanyomatvánnyal elkövetett tv. cselekmény* esetében az ismétlés veszélye nincs kizárva, azáltal, hogy a nyomtatvány terjesztése abbahagyott, mert annak újból való előállítása bármikor lehetséges. Ily esetben tehát az abbanhagyásra irányuló kereseti kérelem nem tekinthető tárgyatannak. (T. 11.423—1933.) — *»Majdnem új« és »az újtól alig különböztethető«* megjelölésnek kijavított eredeti gépek hirdetésénél való alkalmazása a Tvt. 2. §-ába ütköző reklámszédelgés. A bírói tényállás szerint alperes mindennemű használt és kijavítható gépeket vásárolt, nem hirdetheti tehát általánosságban azt, hogy az ő raktáron lévő gépei alig használtak, majdnem újak. Ez a hirdetés ugyanis legfeljebb egyes gépekre vonatkoztatva felel meg a valóságnak, de semmi esetre sem fedi a valóságot az alperes egész áruiraktára vonatkoztatva. (Tsz. 31.267—1934.) — *Egyesületi elnöki cím használata üzleti célra* csak akkor a Tvt.-be ütköző magatartás, ha ő a versenytársai bizalmából elfoglalt állását, tisztességét használná fel egyéni céljaira. Egymagában a címek használata egyébként se tekinthető meg nem engedett eszköznek. (T. 7536—1933.) — *»Egyetlen« 10 filléres újság* hirdetése valótlanosság esetén a Tvt. 2. §-ába ütköző reklámszédelgés. (K. 5224—1933.) — A tényállás szerint az alperes rádiókereskedő azt hirdette, hogy nála 8.40 P-ért kapható hullámesapda. A per során meghallgatott szakértő szerint az alperes készüléke részben hasonló célt szolgál, mint egy hullámesapda, de hangolásra nem alkalmas, így hullámesapdának nem tekinthető, tehát a Tvt. 2. §-ába ütköző cselekményt követett el. (Tsz. 38.951—1933.)

A motivum (kávédaráló) védelme. A kávédarálóról már évtizedek óta általában a felperes (Frank) vállalatát ismerik fel. Azzal tehát, hogy a piacon jóval később megjelent alperes szintén a kávédarálót használja árujának a megjelölésére, a közönséget nyilvánvalóan megtéveszti. Nem döntő az, hogy a felperes kávédarálójának az alakja más, mint az alperesé, an-ennyiben a felperes ábrájának a forgatója a daráló felül van elhelyezve, az alperesén pedig az oldalt elhelyezett kerékek történik a forgatás, — mert a hasonlóság elbírálásánál a közönséges szemlélő megfigyelési módjából kell kiindulni, aki nem figyeli meg, különösen felületes megtekintés esetén, egész pontosan az ábrát, hanem csak nagyjából tekinti azt meg és emlékezetében csak az marad meg, hogy az alperes csomagján is a kávédaráló van mint ábra, mint ismeretű jel feltüntetve. Ez pedig feltétlenül megtévesztő eredménnyel jár. — *De a bíróság a megtévesztés lehetőségét nem is a szembenálló ábrák hasonlóságából látta fennforogni,* mert a kávédaráló a márkajegy tulajdonosának közismert gondolatát fejezi ki, az tehát, mint motivum, magábanvéve védelemre tarthat számot, attól függetlenül, hogy az üzemből álló ábrák között a megtévesztés lehetősége fennforog-e. A védjegy kétségkívül monopolisztikus jellegű és magábanvéve még nem jogosítja fel a védjegy tulajdonosát arra, hogy a védjegy tárgyát alkotó ábrát a forgalomból minden körülmények között és mindenképpen, mint a maga tulajdonát kivonja. Azonban a védjegyben rejlő gondolat alkalmazása, felhasználása, illetőleg keresztülvitele a fentiek szerint versenyjog és a törvénytelen verseny szempontjából jogos igényt tarthat a védelemre. — Ezért az alperes eljárása, aki az áruja megjelölésére a felperes által a kávédaráló ábrájának keresztülvitt gondolatot, vagyis magát a kávédarálót szintén igénybe veszi, a Tvt. 1. és 9. §-aiba ütközik, s mint ilyen, abbahagyandó. (Vb. 4081/1934.)

Utánzás. Alakra és anyagra utaló árunév oltalma a Tvt. alapján. A Tvt. értelmében általában részesül az áru minőségére, külső alakjára és anyagára utaló árunév is akkor, ha azt olyan jellegzetes alakban használják, amely a pusztán az említett adatokat feltüntető elnevezéssel szemben megkülönböztetésre alkalmas. Közömbös az, hogy a védjegy törvények értelmében az árunév lehet-e lajstromozás tárgya, mert a Tvt. szempontjából egyedül a tényleges, minősített használat irányadó. A felperes által gyártott cukorka áruneve az áru alakjára és anyagára utal ugyan (Blokalt), de az utolsó szavak (Blok és malt) az alaknak és anyagnak nem közhasználatú megjelölései, csak utalást tartalmazó szótövek, de úgy vannak egybekapcsolva, hogy ennek folytán megkülönböztetésre alkalmasak, jellegzetesek. (K. 2978/1933.) — *Idegen mintakollekciók felhasználása,* amennyiben az ily kollekciók bemutatása a közönség megtévesztését célozza: reklámszédelgés. (Tsz. 45.899—1933. — »Legolesőbb«, illetve »Legjobb« kitéltéi vévőszerszere alkalmazatlan. (Tsz. 32.305—1934.) — *Az álbélt kereskedő üzletét áruháznak nem hirdetheti* (Tsz. 32.368—1934.) — *A »forgalomba hozza« kifejezés* (a forgalomba hozás) azt jelenti, hogy a kereskedő a máshol beszerezett kész árut adja el. Amde az alperes beismerte, hogy az árut maga pörköli és keveri, nem pedig mástól készen szerzi be. — Az a kérdés, hogy valamely árujegy megkülönböztetésre alkalmas-e (jellegzetes), az összes körülményeknek, főként a tényleges forgalmi viszonyoknak és az árujegyhasználat időtartamának figyelembevételével döntendő el; mert a tényleges helyzet és a használat ideje és módja folytán vállalatára utaló jelzésekkel válhatnak olyan jegyek, formák is, amelyeknek egyébként önmagukban megkülönböztető erejük nincsen. (K. 3291/1933.) — A Tvt. 9. §-ának alkalmazásához nem szükséges, hogy az utánzott áru- vagy üzletjelző teljesen azonos legyen a panaszos által használt jellegzetes áru- vagy üzletjelzővel, hanem elegendő az is, hogy ha a versenytárs megkapóan hasonló áru- vagy üzletjelzőt használ, vagyis, ha a szemben álló áru- vagy üzletjelzőkre vonatkozóan az összetéveszthetőség lehetősége fennforog. (K. 5828/1933.) — A felperesi vállalat, amely az üzemet 5 évig szüneteltette, üzemeinek újból megindítása után a korábban használt »Hungária« szóvédjegyet egyes gyártmányain egyáltalában nem, más gyártmányain pedig minden kiemelés nélkül kezdte újból használni, ami arra mutat, hogy a szóvédjegy használatára nem helyez súlyt. Ezzel szemben az al-

peres úgy a felperesi vállalat szünetelése alatt, mint annak újbóli megindulása óta is ugyanazt a szót vállalatát körében állandóan használta, s így az alperes javára a párhuzamos használat mellett is kialakulhatott a kvalifikált használat, s így az alperes a vitatott szó alkalmazásával utánzást nem követett el. (T. 10.482/1933.) — A versenytárs gyártmányának megszerzése valamely versenytárs által abból a célból, hogy saját gyártmányának szállítása tekintetében kötött szerződésnek eleget tehesen, valamint az idegen gyártmányának továbbeladása önmagában nem tekinthető ugyan az üzleti tisztességbe ütköző cselekménynek — adott esetben azonban a felperesnek az a cselekménye, hogy az alperes által gyártott szénsavat megszerezte és azt a saját megrendelőinek az alperes tartályaiban továbbadta, a megszerzésnek és a továbbeladásnak körülményeire tekintettel, tisztességtelen versenycselekménynek minősül. — Az a tény, hogy a felperes egy vevőjének az alperes által előállított szénsavat az alperes tartályában akként szállította, hogy a tartályon az alperes cégjelzését a saját cégjelzésével átragasztotta — már egymagában az üzleti tisztességbe ütközik, mert az áru eredete tekintetében a vevő megtévesztését célzó és megtévesztésre alkalmas cselekmény. (K. 5332/1933.) — *Kvalifikált használat* alapján nyert jogosultságra nem hivatkozhat sikerrel az, aki vállalatának megjelölésére a valóságnak meg nem felelő jelzést használ, mert ha az elnevezés a Tvt. valamelyik rendelkezésébe ütközik, a vállalat annak használatától a kvalifikált használat dacára eltiltandó. (T. 10.482/1933.) — *Teljesen azonos beosztású, elgondolású és ugyanazon hálózatos háttérrel bíró lapfejek megtévesztően hasonlóak.* (Tsz. 31.795/1934.) — *Kvalifikált használat.* A kérdéses ábrát a felperesén kívül nemcsak az alperes, hanem más cégek is használják a fürdőcikk propagandájával kapcsolatban, s így nem lehet arról szó, hogy ez az ábra a vevőközönség emlékezetében a felperes vállalatával forrott volna össze, s azzal kapcsolatosan ment volna át a köztudatba. (Tsz. 36.157/1933.)

A »Singer« megnevezés védjegy és nem árunév. Utánzás. Szédelgő feldicsérés. Alperesnek az a cselekménye, hogy a védjegylajstromba bevezetett »Singer« szót és díszítő rajzot újból reázmáncoztatta olyan használt S... gépekre, amelyekben ő különböző javításokat végzett és amelyeknek egyes alkatrészeit új és részben idegen gyártmányú alkatrészekkel pótolta, majd az ekként kijavított gépeket ezen védjeggyel ellátva, forgalombahozta, nemcsak az 1921: XXII. t. c. 7. §-ába ütköző védjegybitorlásnak, hanem a Tvt. 9. §-ába ütköző utánzásnak a tényálladékat megállapítja, mert a védjegyes áru bármi módon történő megváltoztatása esetén, a védjegy ezen árura az állandó bírói gyakorlat értelmében már nem alkalmazható, (Bpesti ítélőtábla 22. B. 10.121/1926.) és mert nem vitás, hogy felperes áruit a forgalomba a védjegyezett S... szóról és díszítő-rajzról szokták felismerni. Alperesnek azt a védekezését, hogy ő eredeti S... gyártmányú használt varrógépeket vásárolt és így jogosan használhatta azokon az eredeti S... megjelölést és védjegyet, a bíróság nem fogadta el, mert az »eredeti S...« megjelölés és az eredeti védjegy használata azt juttatja kifejezésre, hogy a gép abban az állapotban van, amint az a gyárból kikerült. A védjegy ugyanis a gyár garanciáját jelenti arra nézve, hogy védjeggyel ellátott áruai változatlanul egyforma és jóminőségűek, amiért a gyár az ő hírnevével kezkeskedik, egy használt varrógépért azonban, amelyet idegen vállalat javított ki és hozott rendbe, a védjegytulajdonos még akkor sem vállalhat garanciát, ha annak minden alkatrésze az ő gyárból került ki. Az ilyen használt és kijavított gépeknek eredeti S... megjelöléssel való hirdetése és a védjegy felújítása tehát egyenesen sérti és veszélyezteti a védjegytulajdonos érdekeit. (Tsz. 47.243/1932. Jogerős.) — *Habár egyes alkatrészek* önmagukban vagy azok együttesen nem is képeznek oly külsőt, amelyről a gyártó cég felismerhető, mégis amennyiben egész tárgy (csillár) láttára a szakmában jártassággal bíró üzletember felismeri, hogy az ismert formaelemekből tervezett tárgy (csillár) a felperes cég gyártmánya, úgy e tárgynak (csillárnak) megtévesztő utánképzése utánzatnak tekintendő. Felperes a konkrét esetben az általánosan használt modern vonalakat oly formában készítette, amely az általa készített csillárnak jellegzetes külsőt kölcsönözött. Felperes tehát a Tvt. 9. §-ában körülírt védelemre igényt tarthat. (T. 7516/1932. K. 4676/1933.)

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. FAZEKAS OSZKÁR.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **V., Mária Valéria-utca 12.**

Telefón: 82—4—35.